

reč tam dobili več zastopnikov isti stanovi, ki jih po novi volilni pravici izgubijo, n. pr. veleposestniki.

Utis Gavčevega govora.

Splošni utis Gavčevega govora je bil ta, da nobena stranka v državnem zboru z Gavčevimi izvajanci ni bila popolnoma zadovoljna. Kar je neugodno za Slovence, smo označili, in slovenski poslanci bodo morali v tem oziru postaviti svojega moža. Časa za priprave je dovolj, ker vlada pride z izgotovljenim načrtom še komaj meseca februarja prihodnjega leta na dan.

Slovenska ljudska stranka.

Katoliško-narodna stranka na Kranjskem je imela zadnji ponedeljek shod zaupnikov iz cele kranjske dežele. Njeni poslanci so poročali o svojem delovanju. Zaupniki so se prepričali, da so poslanci delali v korist ljudstva, izrekli so jim torej popolno zaupanje, zajedno pa so tudi uvideli, da stranka mora zapustiti meje kranjske dežele ter svoje delovanje raztegniti na vse slovenske pokrajine, zato so dali stranki novo ime: **Slovenska ljudska stranka**. Program stranki ostane isti kot dosedaj, a vsakdo je pozdravljen v novi stranki, ki je prepričan o koristi tega programa za slovensko ljudstvo, če se morda zasebno tudi do pičice ne soglašajo z vsakokratno taktiko poslancev ali pa s pisavo kaknega posameznega časnika v stranki. To ga naj ne ovira, vstopiti v stranko, dovolj je, da se le soglašajo z velikimi cilji novoimenovane stranke.

Slovenski ljudski stranki ni treba proglašati sedaj besedila svojega programa, ona lahko pokaže na dejstva, ki so se v zadnjem času izvršila vsled njenega programa. V gospodarskih rečeh je brezobzirna braniteljica ljudskih pravic in teženj, v narodnem oziru stoji na najbolj radikalnem (odločnem) stališču, v verskih stvareh je neizprosna. Ljudstvo na Kranjskem ji je zaupalo ter se po svoji pretežni večini zbralo v njenih vrstah. Le majbna peščica nezadovoljnejšev stoji izven njenega tabora. Za voditelja si je izbrala stranka zopet svojega najspodobnejšega člana dr. Ivana Šusteršiča. Dr. Krek je predlagal njegovo izvolitev ter rekel: „Če izvolimo mi sedaj dr. Šusteršiča za načelnika, storimo to iz prepričanja, da je on danes eden prvih mož politične javnosti ne le pri nas, ampak v celi Avstriji. Mi se ne klanjamo njegovemu terorizmu (trdno vladanje), kakor trdijo nasprotniki, ampak njegovemu duhu in njegovi

požrtvovalni odločnosti za našo ljudsko stvar.“

Izvolitev je bila soglasna.

Dr. Šusteršič se zahvali ter pravi, da je ta izvolitev največja čast, ki se mu sploh more izkazati. Kot izvoljeni načelnik slovenskega ljudstva izjavlja, da ostane tisti, kot je bil (Odobranje) in se bo držal načel, ki jih bo stranka proglasila ter prepričanja, da je v politiki večsah ena kaplja odločnosti več vredna, kakor pa potoki „modrosti.“ Za tri leta hoče biti prvi sluga slovenskega ljudstva.

V vodstvo je bilo nadalje izvoljenih po pravilih 15 članov: A. Belec, Ivan Lavrenčič, Ivan Stanovnik, Anton Jeriha, Ivan Kregar, Luka Smolnikar, Oton pl. Detela, profesor Evgen Jare, A. Kalan, A. Koblar, dr. Janez Ev. Krek, dr. E. Lampe, dr. Vilko Schweizer, J. Šiška, dr. Fr. Dolšak.

Slovenska ljudska stranka je na Kranjskem dokazala že svojo zmožnost za resno politično delo ter si s tem pridobila opravičenost za svoj obstoj. Sedaj, ko je po imenu postala stranka slovenskega ljudstva, naj tudi v dejstvu postane voditeljica našega naroda ne samo na Kranjskem, ampak po vsem Slovenskem ter naj brani krepko in odločno, kakor je bil ves dosedaj njeni nastop, pravice celokupnega slovenskega naroda.

Politični ogled.

Našega prestolonaslednika nemški listi zelo strastno napadajo, ker je pozdravil avstrijski katoliški shod ter mu želel uspeha. Čudno je, da državni pravdniki to dovoljujejo. Razlagamo si to lahko samo iz te okolnosti, da mnogi nemški državni pravdniki niso nič boljši nego prusaki v uredništvih nemških listov. Seveda, če bi slovenski list kaknega uda vladarske hiše napadel zaradi njegovega nemško-nacionalnega mišljenja, potem bi imel kar državnega pravdnika na vratu.

Obhodi za splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico so se vršili dne 28. t. m. po vseh večjih mestih. Največ ljudi se ga je seveda udeležilo na Dunaju; tam jih je bilo okoli 200.000. V Gradcu se je udeležilo obhoda 20.000 delavcev. Krščanski socialci so poslali deželnemu namestniku odposlanstvo, ki mu je izročilo prošnjo za volilno pravico. Obhoda v Mariboru se je udeležilo približno 2000 delavcev, ki so tudi izročili okrajnemu glavarju po odposlanstvu prošnjo za volilno pravico. Jednak obhod je tudi bil v Celju in Ljubljani. Vsi ti obhodi so se vršili mirno in v redu.

Turška se noče ukloniti, vkljub temu,

da je združeno brodovje že pred turškimi pomorskimi mesti. Vse brodovje stoji pod poveljstvom avstrijskega podadmirala Riperja. Obsedli so mesto Mitilene, glavno mesto na otoku Mitilene. Vendar je vsakdo prepričan, da se bo Turčija nazadnje gotovo udala.

Nemiri na Ruskem. Veliki nemiri so se vršili v Sebastopolu ob Črnem morju, kjer so se pomorščaki uprli častnikom. Sedaj je že zopet zavlada mir in red. V Moskvi in Petrogradu se vedno znova pojavljajo štrajki med delavstvom. Poljaki bodo menda le dobili svobodni miselno upravo in samostalnost. Na shodu zemstev se je sklepalo namreč v prilog Poljakov. Poljski knez Dolgoruki je zatrjeval, da samostalnost ne pomenja ločitve Poljske od ruske države.

Novi norveški kralj Hakon je s svojo soprogo že prišel v glavno mesto Norveške, v Kristijanijo. Prisegel je na norveško ustavo. Kronanje se bo vršilo dne 17. maja prihodnjega leta v Sundu.

Število pokatoličenih Rusov je precejšnje. „Peterb. Listok“ poroča, da je po razglasu verske svobode stopilo 325.000 prisiljenih pravoslavcev v minskem, lublinskem in sieleskem okraju v združenje s papežem; 882 pravoslavcev svedenikov, ki so jim dosedaj pastirovali, je brez črede in brez kruha. Za nove katoličane se ustanovita dve novi škofiji, ki sta že nekaj časa bili, a ji je zate Aleksander II.

Nekaj o katoličanih v Ameriki. — Nedavno se je razgovarjal Nugent, vodja katoliškega gibanja v Ameriki, z urednikom nekakega lista na Angleškem. Hvalil je posebno mladi naraščaj. Marsikdo trdi, da ni prav, da se katoliški duhovniki vmešavajo v politiko. V Ameriki pa smo spoznali, da je to popolnoma krivo. Naša bodočnost je na kocki; ne smemo se zadovoljiti, da razširjamo svoja načela in dokazujemo njihovo vzvišenost, ampak pokazati moramo to tudi dejanski, da sodelujemo pri napredku narodov. Pokazati hočemo, da nas prošinja duh dolžnosti in napredka. Zato pa delujmo kolikor mogoče, da svojemu mlademu naraščaju zagotovimo stabilše v družbi, ki mu omogoči vspevanje in napredek. Sadu smo dosegli že precej. Da je kat. misel do sedaj vspevala in da smo prišli do ugleda, se moramo zahvaliti vzgledni vzgoji, posebno v tej dobi, ko se tako širita brezverstvo in prekucijski duh, nepoštenje in nenravnost z njima. Prigodi se mnogokrat, da se bogataši, podjetniki banke obrnejo kar do duhovnikov, vzgojiteljev, s prošnjo, da bi jim poslali ali priporočili kaknega mladeniča. Tako pride najprej mladina v javnem življenju do ugleda: tam

„Kaj je men' za ročice moje, če jih slanica pomori, Men' je le za deklet moje...“

Fran stoji nekaj časa nepremično, niti k sapi ne more, vsa obleka je do kože premočena od znoja; vsled prevelikega napora mu curlja iz nosa kri. A sedaj ni čas misliti na sé, pravi sam pri sebi; stopi med fante, ki so ravno se ponavljali „vižo“ one pesmi. Večinoma vsi so ga spoznali in čeravno ni bil domačin, vendar so ga spoštovali in koj so mu stiskali roke v pozdrav. On, želeč jim dober večer, koj veli, da ima za nocojšni večer neko važno novico, naj torej tu počakajo, on pa da mora z ženinom govoriti. Ta se je ravno nahajal v prikletu, ko stopi Fran. Burno ga Josip pozdravi: „Dobrodošel! Kaj da te tako dolgo ni bilo, si še gotovo med potjo povasoval, kaj ne? Pa Jezus Nazarenski, kako izgledaš, Fran, ves si moker in kri ti teče iz nosa. Ali se ti je pripetila kaka nezgoda?“

„Ne, Josip“, odgovori Fran, „ampak vsak trenutek je drag, ki ga tu potratimo sedaj. Tebi preti nesreča nocoj, dragi moj Josip.“ In koj mu razloži vse, kar je čul v klanecu, kaj nameravajo z njim in kaj sta mu naročila spotoma orožnika. Josip spozna svoj opasni položaj, zato pravi: „Prosim te, Fran, stori kakor moreš in veš, izberi fante, tu-le, glej, e leščerba, vrvi vise v kolarnici, za gorjače

pa lahko rabite vozne ročice. Na, tu imaš žveplenke; pa prosim te, napravite kolikor mogoče mirno, da se svatje prej ne razburijo.“

Hitro izbere Fran fante, razloži jim vse natanko, ostalim pa veli iti v vežo ali družinsko sobo in naj bodo pripravljeni, če bi bila sila. Akoravno ves trepeta vsled naporenega teka in obilnega znoja, vendar hiti Fran prvi v kolarnico, poišče tam vrvi, fantje izmaknejo vsak svojo ročico in se postavijo na svoja mesta. Tako stoji kako minuto, kar zasljišijo zadaj za kolarnico orožnikov žvižg, katerega Fran tovarišem razjasni. Vsi ovesele, da z orožnikoma dobe moč, ki bo one capine gotovo premagala. Fran stopi k orožnikom; postajejvodjo takoj obvesti, da še oaih treh ni tu ter da morajo vsak čas priti.

„Fran“, pravi drugi orožnik, „vi se boste prehladili, tu imate moj plašč za nekaj časa.“ „Ste torej pripravljeni“, vpraša postajejvodja, „midva se postaviva pri vhodu, da zgrabiva Žagarja, fantje pa naj se poslužijo ostalih dveh. Vi pa imejte pripravljeno luč in vrvi. Tako, sedaj pa mirno; tiho! po hribu sem nekdo prihaja. Pst... Oni trije so; pozor!“ — Mirno stoji fantje; oblaki na nebu se trgajo, nebroj zvezdic zamiglja in tudi blede luna zasije izzo oblaka.

Proti Mejačevi kolarnici stopajo tri moške postave, mesec vrže svojo svitlobo nanje. „Pro-

kleta luna“, zarohni Janez Žagar, „bolj nas ne more jeziti kot nocoj. Prej, ko smo jo želeli, je deževalo, sedaj pa, ko bi nam dež in tema boljše služila, pa nam ta nočni zlomek prisveti.“

„Bolj tiho, Janez“, ga kara Cene, „tvoj grohot nas še lahko izda. Stopimo lepo tiho v kolarnico, da si tam pripravimo revolverje in nože. Tam je temno in lahko počakamo ugodnega trenutka.“ — Fantje in orožnika v kolarnici si niti dihati ne upajo, ko stopajo oni trije proti njim. Vsak prime dobro svoje orožje, da telebno po nasprotnikih. Smelo stopijo vsi trije v kolarnico, že bi prvega, Naceta, orožnik lahko podrl s kopitom na tla, a on čaka na Janeza. In sedaj je tudi že ta vstrie postajejvodje, ko ta z vso močjo zamahne s puško in — tresk, kot na povelje store isto tudi fantje. Janez, Nace in Cene leže na tleh ter se valjajo in stokajo. Hitro nžge Fran leščerbo, poda orožnikom vrvi, fantje zgrabijo na tleh ležeče in pomagajo orožnikom jih zvezati za potrebo. To vse se je zgodilo tako hitro, kot bi trenil. Še le sedaj se oni trije na tleh zavedo, v čegavih rokah se nahajajo. Bili so tudi precej pobiti od vdarcev, najbolj pa Žagar od kopita postajejvodjevega. Pa sile jim tudi ni bilo; orožnika velita fantom, zamašiti zvezanim usta, da ne bi kričali in jih zanesti v Mejačev hlev. Kar se je potem s temi tolovaji zgodilo, ne bom natančneje opi-